

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek Nr: 116
Podseria: artystki
Podseria: składanka

KRYSTYNA SZOSTEK-RADKOWA

ŚPIEWACZKA OPEROWA

1

Polecana/omawiana książka:

Jan Cofałka: *Ślązaczki: od Kopciuszka śląskiego do miliarderki z Ustronia*¹, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2019.

Motto:

[...] jak uczyłem w krakowskiej PWST, to starałem się odwieść moich studentów od zajmowania się operą, bo jestem jej wrogiem. To dziś okropnie anachroniczna forma.

Autor: Zygmunt Konieczny²

„Sie hat Ausstralung” – opinia niemieckiej gazety o naszej Bohaterce³

Bohaterką odcinka jest Pani Krystyna Szostek-Radkowa – profesor Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Jest też słynną diwa operową. Jest Bohaterką omawianej książki, występowała na wielkich scenach całego świata, ale pochodzi właśnie ze Śląska. Pierwsze motto jest przewrotne – opera ciągle działa, ciągle przyciąga tłumy widzów!!!

Maestra ukończyła średnią szkołę muzyczną oraz Akademię Muzyczną im. Karola Szymanowskiego, obie w Katowicach. W omawianej książce opisano kariery kilkunastu Ślązaczek, kilka z nich były już wspomniana przy okazji odcinków naszej serii⁴ o numerach: **57, 78 oraz 115**, a inne Panie związane ze Śląskiem są Bohaterkami innych odcinków tj. **66, 71, 72**. Bohaterki tychże esejów były włączone do serii na podstawie innych książek tzn. Ich autobiografii lub biografii.

¹ 370 stron, ISBN: 9788365390455

² [https://pl.wikipedia.org/wiki/Zygmunt_Konieczny_\(kompozytor\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zygmunt_Konieczny_(kompozytor)); o muzyku.

³ Miała aurę, była opromieniona „sławą”

⁴ Dorota Elżbieta Simonides (57), Lidia Grychtołówna (78) oraz Aleksandra Śląska (115).

Śląsk to wręcz magiczny region Polski. Do województwa śląskiego dzisiaj należą m.in. podregiony, czyli okolice Częstochowy oraz Podbeskidzie, co wydaje się dobrym sojuszem. Stereotyp co do roli kobiet odziedziczony po głównych zaborcach⁵, czyli Niemcach odchodzi do lamusa. Do historii ma też przejść górnictwo. Generalnie Śląsk był zawsze rozśpiewany. Eseista ma wielu członków rodziny na Śląsku, tu przesiedlono wielu z rodziny z za Buga - na czele z dziadkami. Eseista mieszkał w Gliwicach przez 11 lat, studiując i pracując. Dobrze się składa, że mamy kolejną Bohaterkę ze Śląskimi korzeniami.

Krystyna Szostek-Radkowa urodziła się 14 marca **1933** roku w Katowicach, zatem na 6 lat przed wybuchem II wojny światowej. Jest córką Józefa Szostka – śpiewaka i współzałożyciela Opery Śląskiej w Bytomiu oraz siostrzenicą Karola Grzesika – przedwojennego marszałka Sejmu Śląskiego, który w 1939 roku zdążył uciec przed Niemcami na wschód. Niestety – dopiero w 1994 – odnaleziono jego nazwisko na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej. Obaj najeźdźcy byli wrogami Polaków i polskości na równym poziomie....

Nasza Heroina naukę muzyki rozpoczęła we wczesnym dzieciństwie jeszcze w domu pod kierunkiem swego ojca, pierwszy raz wystąpiła w katowickim radiu już w wieku 4 lat!!! Po ukończeniu klasy śpiewu Ireny Faryaszewskiej w katowickim **Liceum Muzycznym** rozpoczęła studia (w 1953 roku) w Wyższej Szkole Muzycznej w Katowicach pod kierunkiem Adrianny Faryaszewskiej, Ireny Lenczewskiej oraz Wandy Łozińskiej. Studia w konserwatorium ukończyła w 1959 roku z najwyższym wyróżnieniem. Zatem jej związek z ziemią Śląską jest istotny i silny.

W czasie studiów wyszła za mąż za Ludwika Radka, skrzypka w Operze Śląskiej, a później w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Po związaniu się śpiewaczki na stałe z Operą Warszawską Radkowie zamieszkali w Warszawie, jednak przez wszystkie lata swej kariery artystka utrzymywała żywy kontakt ze Śląskiem. Rodzinne tradycje muzyczne kontynuuje Ich młodsza córka – Jolanta Radek (sopran).

Oprócz kariery solistki, była wieloletnim pedagogiem. „**Od 1985** prowadziła klasę śpiewu na Wydziale Wokalnym Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie, gdzie w 1993 otrzymała z rąk Prezydenta RP tytuł profesora (tzw. belwederski). Do Jej uczniów należą m.in.: Anna Lubańska⁶, Edyta Kulczak, Ae-Ran Kim⁷, Anna Lisiecka, Małgorzata Pańko,

⁵ Biała była w zaborze Austriackim, a Częstochowa – Rosyjski.

⁶ <https://www.penderecki320.com/?p=608&lang=pl>; o uczennicy naszej Bohaterki.

⁷ https://chopin.edu.pl/pracownicy/241_kim-ae-ran; notka o artystce.
https://en.wikipedia.org/wiki/Ae-ran_Kim; inna osoba o tym samym nazwisku.

Katarzyna Rzymska, Agnieszka Rehlis, Ewa Thomas, Elżbieta Wróblewska⁸, Agnieszka Dąbrowska, Małgorzata Gałuszka-Armata, Karolina Gumos⁹, Jolanta Rzewuska¹⁰.” Eseista poklikał po stronach – uczniowie świadczą o mistrzu, w tym wypadku jednoznacznie pozytywnie. Na stronie 138 mamy zdjęcie Maestry z swoimi uczennicami (4 osoby)¹¹.

Zatem powtórzmy, z całej polecanej książki omawiamy tu tylko jedną Bohaterkę. Publikacja ma 371 stron, format małego zeszytu szkolnego, miękkie okładki ze skrzydełkami. Papier jest super biały, miękki. Zdjęcia wewnątrz są tylko czarno-białe, kolorowe są tylko na okładce. Na jej przedniej stronie jest zdjęcie dziewczyny w stroju śląskim. Na skrzydełku mamy zdjęcie Autora oraz krótką notkę o nim. Urodził się w Tarnowskich Górach w 1940 roku, napisał wiele książek – w tym m.in. Legendy sportu śląskiego (2017) oraz Ślązacy w świecie (2015), zatem regionalne sprawy to jego życiowa pasja. W naszej książce mamy na stronach 349-351 podrozdział, a właściwie listę pt. „Znane Ślązaczki”, liczy ona 50 nazwisk, m.in. pod numerem 30 jest wymieniona Maria Koterbska z Bielska-Białej.

Tytuł rozdziału poświęconego Bohaterce to: „Urodziła się, by śpiewać”. Autor książki dotarł do wielu zdjęć archiwalnych np. str. 118 Jej portretowe zdjęcie, a dalej kreacje operowe, zdjęcia w atelier lub na scenach operowych – strony: 123; Książniczka Ebola w Don Carlosie (1965); **128**; w Strasznym Dworze Moniuszki (1972); **133**; jako Carmen w operze Carmen Georges’a Bizeta... Podrozdział o Jej karierze „Krystyna Szostek-Radkowa, brylant polskiej opery, śpiewaczka światowego formatu”. Ogromne, oszałamiające pasmo sukcesów, świadczących o talencie i pracowitości.

Jest też podrozdział poświęcony początkom Jej kariery pt.: „Opera Śląska w Bytomiu”, która powstała w 1945 roku jako „desant” lwowiaków na Śląsk. Wśród nich znalazł się **Adam Didur** śpiewający w swej karierze w mediolańskiej La Scali oraz MET Metropolitan Opera w Nowym Jorku.

Jak zwykle nie streszcza się książek, zachęcony czytelnik może sięgnąć po oryginał... Ale warto dodać, że Jej koleżankami i kolegami na scenie w Bytomiu byli m.in. Wiesław Ochman, Henryk Grychnik, a także tancerze Barbara Bittnerówna oraz Gerard Wilk.

⁸ <https://teatr Wielki.pl/people/elzbieta-wroblewska/>; o uczennicy naszej Bohaterki (Warszawa).

⁹ <https://www.operabase.com/artists/karolina-gumos-9393/pl/>; o uczennicy naszej Bohaterki (Berlin).

¹⁰ <https://www.facebook.com/jola.rzewuska.5/about>; o uczennicy naszej Bohaterki (Bydgoszcz).

¹¹ W podrozdziale – str. 137 – mamy rozdział „Moja ukochana Pani Profesor”, gdzie zamieszczono m.in. opinie Pani Edyty Kulczak – solistki MET w NY (NY).

Ciekawe są cytowane linki (patrz poniżej), w jednym z nich nasza Bohaterka narzeka na jedną z profesorek, bo „krzywo patrzyła” na studentkę, która urodziła dwie córki. Nasza BOHATERKA mówi, że to żadna udręka, ale sama radość. Warto zobaczyć Jej twarz gdy o tym mówi, ma żal do swojego pedagoga mimo iż minęło 40 lat!! Mimo macierzyństwa jako studentka debiutowała w Operze Bytomskiej w Balu Maskowym Verdiego, natomiast za debiut formalny uważa się udział w inscenizacji Aidy (tegoż autora). Po Bytomiu była Warszawa i wiele scen operowych całego świata. Podrozdział zaczynający się na str. 124 to „Fenomen: studia, śpiew, rodzina”. Studiowała w latach 1953-1959, czyli z pewnym przedłużeniem, bo jak wspomniano urodziła dwie córki: Gabrielę (1955) oraz Jolantę (1956). Ona nigdy nie była na wywiadówce, córkami dużo opiekował się ojciec... Na początku kariery zdobyła wiele nagród na konkursach muzycznych w Tuluzie (1958), Vercelli we Włoszech (1959) oraz Sofii (1960).

Kolejny rozdział to (str. 126) „40 lat w Operze Narodowej” w Warszawie. A na str. 127 mamy opis kariery w podrozdziale „Na scena świata” m.in. Wiedeń, Paryż, Leningrad i Moskwa w partiach operowych, a także uczestniczyła w wykonaniach filharmonicznych na Festiwalach m.in. Montreux, Linzu oraz wielokrotnie w Warszawie.

Jest też podrozdział „Trzeci ślub” ..... Tak, tak trzeci z tym samym mężem, bo w socjalizmie był kościelny oraz w urzędzie. W pewnym momencie rozwiedli się. Mąż „nie dał za wygraną”. Jak pisze autor omawianej książki pan Ludwik Radek zaprosił Ją na wieczór wspomnień do restauracji. Podobno gdy powspominali czas wychowania dzieci, podjęli decyzję o ponownym dalszym wspólnym pożyciu. Dlatego wydarzył się ten trzeci ślub!!!

Ciekawa jest postać naszej Heroiny i innych Śluzaczek. Warto zapoznać się z oryginałem. Warto przed przeczytaniem posłuchać arii oraz pieśni w Jej wykonaniu, bez tego nic się nie zrozumie...

LITERATURA DODATKOWA

Linki do stron internetowych

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Szostek-Radkowa; popularna wikipedia.
2. <https://culture.pl/pl/tworca/krystyna-szostek-radkowa>; portal „culture”.
3. <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3983335/szostekradkowa-krystyna.html>; encyklopedia.
4. <https://www.bach-cantatas.com/Bio/Szostek-Krystyna.htm>; krótka informacja.
5. <https://archiwum.teatr Wielki.pl/baza/-/o/krystyna-szostek-radkowa/183921/20181>; notka w Teatrze Wielkim w Warszawie.
6. <https://www.youtube.com/watch?v=SZQknw2c3Wc>; Bohaterka śpiewa Kolendę.
7. <https://www.youtube.com/watch?v=4isVDPDysVs>; Bohaterka śpiewa Kolendę.
8. <https://www.youtube.com/watch?v=NYdhojibVDg>; aria z opery Samson i Dalila.
9. <https://www.youtube.com/watch?v=BJt55rG-Bjl>; koncert z okazji 60-tych urodzin!!!
Z fragmentami JEJ wspomnień. **KONIECZNE DO ODSŁUCHANIA**
10. <https://www.youtube.com/watch?v=Mla-jrpdjml>; fragment z Elektry.

Inne publikacje

11. SZWED, Elżbieta, et al. Dzieła sceniczne Ryszarda Wagnera na scenie teatru operowego w Bytomiu. *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja Muzyczna*, 2010, 5: 79-89.
12. Bula, Karol. "Die Wandlung der Stadt Kattowitz von einer Industriestadt zu einem Musikkulturzentrum." (2000).
13. SWADŹBA URSZULA, ŻAK MONIKA: Od żony górnik do naukowca. Zmiana systemu wartości i ról społecznych kobiet na terenach przemysłowych Górnego Śląska. Wydawnictwo UŚ, Katowice 2016.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Bydgoszcz – miasto eseisty - tu koncertowała nasza HEROINA

6

Opera nad rzeką Brdą

Okolice Filharmonii Pomorskiej – z orkiestrą tej instytucji Heroína nagrała wiele płyt

7

Pomnik Karola Szymanowskiego przed Filharmonią Pomorską

9

Planowany wygląd Sali Koncertowej po renowacji

10

Louis de Silvestre (1675–1760)

Malarz francuski, uczeń Ch. Le Bruna, dyrektor Académie Royale w Paryżu, malarz nadworny królów polski – Augusta II i Augusta III.

Lekcja śpiewu

olej, płótno

Muzeum Narodowe
w Lublinie

Bielsko-Biała – zupełnie przy okazji

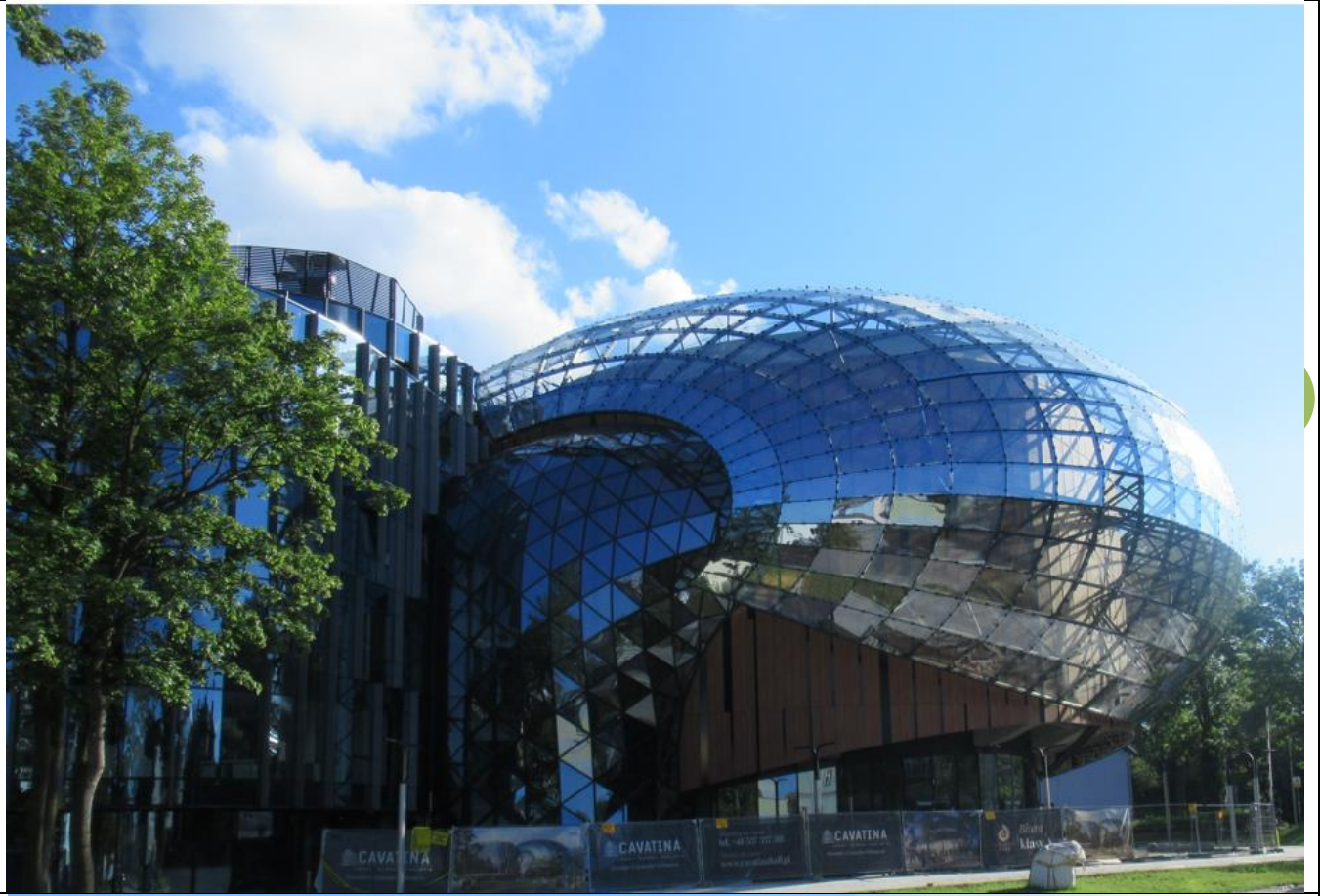
Sala Koncertowa firmy CAVATINA /w budowie/

11

Miłośnicy muzyki z Bielska-Białej czekają na pierwszy koncert w tej SALI

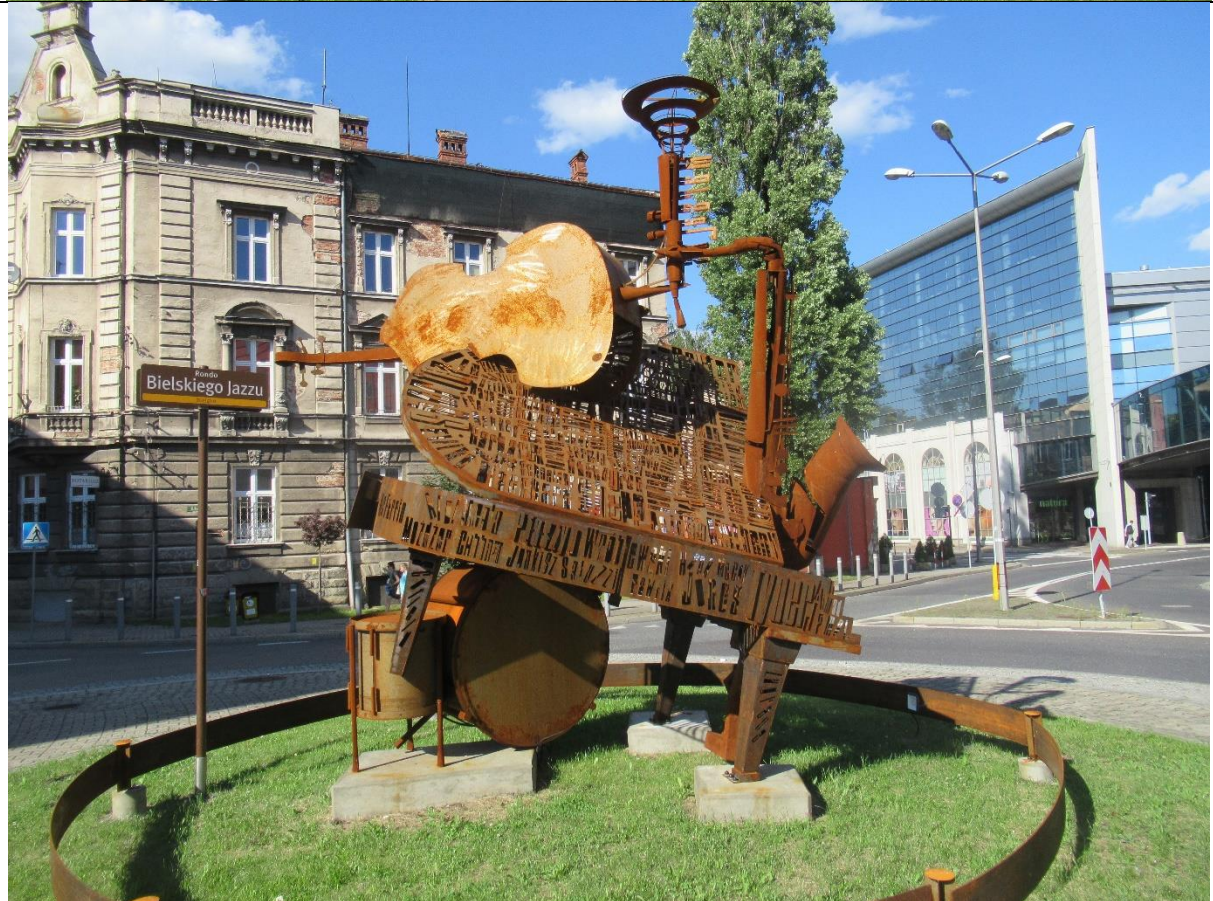
3

Rondo w Bielsku-Białej

Rondo Bielskiego Jazzu
- wydaje się iż jest to unikalne w Polsce

Czy jazz ma coś wspólnego z operą?? Muzyka dzieli się tylko na nieudaną i piękną. Student z jednej z grup uczonej przez eseistę zaprosił go na koncert w Klubie Jazzowym „METRUM” w Bielsku-Białej. Okazało się, że konferansjer zapowiedział zespół jako będący na obrzeżach jazzu, a był prawie heavy-metalowy. Zespoły gospel są na innym obrzeżu.

Poniżej zestawiono kilka fragmentów muzycznych z opery Porgy and Bess.

<https://www.youtube.com/watch?v=01GW0jdJatA>; Miles Davis – na trąbce.

<https://www.youtube.com/watch?v=O7-Qa92Rzbk>; Sommertime; aktorka śpiewa z maleńkim dzieckiem na ręku.

<https://www.youtube.com/watch?v=RyadsHUBpWc>; inne wykonanie Sommertime (Kathleen Battle - przegenialne).

<https://www.youtube.com/watch?v=VZRgiuAXRAs>; inne wykonanie Sommertime (Ella Fitzgerald and Luis Armstrong).

Zdjęcia wykonał eseista: Stan Zawiślak